

НАПРЯМКИ ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМОДІЙ ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ

Малиш Н.А., доктор наук з державного управління, Національна академія державного управління при Президентові України, Київ, Україна

Бондар Н.М., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

DIRECTIONS OF PARTNER CO-OPERATIONS OF THE STATE AND BUSINESS ARE IN PROVIDING OF DEVELOPMENT OF TRANSPORT

Malysh N.A., D.Sc., National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Bondar N.M., Ph.D., National Transport University, Kiev, Ukraine

НАПРАВЛЕНИЯ ПАРТНЕРСКИХ ВЗАИМОДЕЙСТВИЙ ГОСУДАРСТВА И БИЗНЕСА В ОБЕСПЕЧЕНИИ РАЗВИТИЯ ТРАНСПОРТА

Мальш Н.А., доктор наук по государственному управлению, Национальная академия государственного управления при Президенте Украины, Киев, Украина

Бондарь Н.Н., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми. Сучасний транспорт та розвинена транспортна інфраструктура є умовою стабільного й динамічного зростання економіки як регіонів, так й держави у цілому, підвищення рівня життя її населення, базовим чинником національної безпеки та успішної інтеграції країни у світовий економічний простір. В той же час, проекти, пов'язані з розвитком транспорту та об'єктів транспортної інфраструктури, потребують акумуляції значних обсягів фінансових ресурсів, що в умовах не тільки об'єктивних бюджетних обмежень, а й значного дефіциту бюджету часто залишаються нереалізованими. Це зумовлює необхідність пошуку інших джерел інвестиційних коштів, що можуть бути залучені для розвитку галузі. У світі набула популярність практика партнерських взаємодій держави і бізнесу у реалізації подібних проектів, яка відома під назвою державно-приватного партнерства. У пострадянських країнах також зростає зацікавленість у використанні такого механізму для забезпечення розвитку транспорту, що зумовлює актуальність питання встановлення напрямків партнерських взаємодій держави і бізнесу у розвитку транспорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Вагомий внесок у розвиток концептуальних засад використання переваг державно-приватного партнерства у розвитку галузей інфраструктури зробили такі вчені як В. Варнавський [5], Б. Винницький [6], Делмон Дж. [8], Естейч Е. [1], Алфен Г.В. [2], Куїм А. [3] та інші. Зокрема ними вивчався світовий досвід партнерських взаємодій держави і бізнесу, формування державної політики партнерства держави і бізнесу, розподіл ризиків між партнерами, форми партнерських взаємодій тощо. В той же час, питання розвитку такого складного сектору інфраструктури як транспорт розглядаються вибірково, стосовно окремих його секторів. Уваги потребує систематизація можливих напрямків партнерських взаємодій держави і бізнесу у розвитку транспорту, визначення форм такої взаємодії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ціллю статті є систематизація напрямків партнерських взаємодій держави і бізнесу у розрізі окремих видів транспорту, визначення змісту та форм такого партнерства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Партнерські взаємодії держави і бізнесу різноманітні. Як форми партнерських взаємодій можна розглядати контракти, які укладає держава з приватними компаніями на виконання робіт та надання послуг, на управління об'єктами державної власності, на постачання продукції для

державних потреб, на надання технічної допомоги тощо. Також формою партнерства є передача в оренду приватним компаніям об'єктів державної власності: будівель, споруд, обладнання. Натомість держава отримує орендну плату, що є складовою надходжень до бюджету країни.

Найбільш поширеною формою партнерства є концесії – надання концесіонеру (приватному партнеру) права на користування державною власністю за плату і на поворотній основі, а також права на здійснення окремих видів діяльності, які становлять виключну монополію держави [9].

У таблиці 1 наведені основні сфери докладання спільних зусиль держави і бізнесу у розвитку транспорту для забезпечення суспільства необхідними послугами.

Таблиця 1 – Основні сфери та напрямки докладання спільних зусиль держави і бізнесу у розвитку транспорту для забезпечення суспільства необхідними послугами

Транспортна інфраструктура	Послуги з перевезень	Допоміжні послуги
1	2	3
Автомобільно-дорожній комплекс		
Будівництво та експлуатація нових автомобільних доріг, мостів, тунелів, переходів на умовах концесії Реконструкція та експлуатація діючих автомобільних доріг, мостів, тунелів, переходів на умовах концесії Контракти на обслуговування автомобільних доріг, мостів, тунелів, переходів Контракти на виконання функцій державного нагляду та стягнення плати з користувачів	Автобусні перевезення (на умовах конкурсу, ліцензій, концесій на право здійснення) Трамвайні перевезення (на основі концесії на здійснення) Послуги таксі (на основі ліцензій, концесій на здійснення) Транспортні послуги різних видів інвалідам	Будівництво та обслуговування автомобільних стоянок, зон обслуговування, мотелів для вантажних автомобілів Технічний огляд транспортних засобів Розробка та обслуговування інтелектуальних систем забезпечення руху
Залізничний транспорт		
Будівництво нових мереж сполучення та їх експлуатація на умовах концесії Ремонт діючих мереж сполучення та їх експлуатація на умовах концесії Контракти на обслуговування мереж сполучення Будівництво та обслуговування станцій, перонів на умовах концесії Обслуговування станцій, перонів на умовах концесії	Залучення приватних операторів на конкурсних засадах	Контракти на постачання залізничі ресурсів Контракти на забезпечення поїздів харчуванням Спільне виробництво та експлуатація вагонного парку Розробка та обслуговування телекомунікаційного забезпечення Контракти на технічне обслуговування та капітальний ремонт рухомого складу
Міський транспорт		
Будівництво нових міських доріг, розв'язок та їх експлуатація на умовах концесії Реконструкція існуючих міських доріг та їх експлуатація на умовах концесії Комплексне обслуговування автомобільних доріг, мостів, тунелів, переходів Будівництво та експлуатація нових гілок метрополітену на умовах концесії	Конкурси на здійснення перевезень автобусами Послуги таксі Кур'єрські послуги Угоди про надання транспортних послуг інвалідам	Відновлення великих інфраструктурних конструкцій Виробництво рухомого складу та його капітальний ремонт Обслуговування великих споруд, що використовуються для пасажирських перевезень (автовокзалів, розв'язок, станцій тощо)

1	2	3
Порти та морський транспорт		
<p>Передача у концесію морських портів</p> <p>Спорудження та експлуатація нових терміналів в портах на умовах концесії</p> <p>Реконструкція та експлуатація діючих терміналів в портах на умовах концесії</p> <p>Контракти на управління портовою інфраструктурою</p>	<p>Транспортування вантажів</p> <p>Оренда контейнерів</p> <p>Виконання навантажувально-розвантажувальних робіт та інших операцій, пов'язаних з перевалкою вантажів</p> <p>Надання послуг терміналів або контейнерів на умовах лізингу або концесій</p> <p>Модель господаря</p>	<p>Обслуговування портового обладнання</p> <p>Днопоглиблювальні роботи</p> <p>Контракти на проведення суден морськими лоцманами, ліхтеровку</p> <p>Складування та зберігання вантажів у холодильних камерах</p> <p>Послуги зберігання в контейнерах</p> <p>Послуги охорони території</p> <p>Технічне обслуговування навігаційного обладнання</p>
Порти та річковий транспорт		
<p>Договори на використання приватних річкових портів (терміналів)</p> <p>Договори на надання нових послуг річковими вокзалами</p> <p>Договори на управління портами</p>	<p>Концесії або контракти управління на поромних переправах</p> <p>Надання послуг приватними поромами та пасажирськими судами</p> <p>Модель господаря</p>	<p>Технічне обслуговування навігаційного обладнання</p> <p>Складування та зберігання вантажів у холодильних камерах</p> <p>Послуги зберігання в контейнерах</p> <p>Послуги охорони території</p>
Аеропорти та авіаційний транспорт		
<p>Приватизація або передача в концесію діючих аеропортів</p> <p>Будівництво нових аеропортів на умовах концесії</p> <p>Реконструкція діючих аеропортів на умовах концесії</p> <p>Будівництво та експлуатація нових аеропортів</p> <p>Контракти на управління аеропортом</p> <p>Контракти на обслуговування об'єктів інфраструктури аеропорту</p>	<p>Контракти на надання послуг з авіакомпаніями</p> <p>Приватизація, передача в концесію або оренду пасажирських терміналів</p> <p>Контракти на управління пасажирськими терміналами</p> <p>Послуги з повітряних перевезень</p>	<p>Обслуговування аеронавігаційної інфраструктури на умовах концесії або контрактів</p> <p>Контракти на забезпечення літаків харчуванням, обробку багажу, пожежну охорону, безпеку, паркування тощо</p> <p>Технічне обслуговування повітряних суден</p> <p>Лізинг (оренда) повітряних суден</p>
Мультиmodalні (змішані) перевезення		
<p>Будівництво транспортних розв'язок на умовах концесії</p> <p>Реконструкція транспортних розв'язок на умовах концесії</p> <p>Будівництво внутрішніх контейнерних та спеціалізованих терміналів на умовах концесії</p> <p>Будівництво (реконструкція) складських приміщень на умовах концесії</p> <p>Контракти на зберігання вантажів</p>	<p>Планування транспортно-логістичної поставки або організація комплексу робіт із вантажних перевезень, зберігання, навантаження, пакування, консолідація (деконсолідація) вантажів, митне оформлення, доставка, страхування, інформаційні послуги</p> <p>Кур'єрські послуги</p>	<p>Управління запасами товарів</p> <p>Пакування</p> <p>Тестування продукції та контроль якості</p> <p>Приймання та відправлення вантажів</p> <p>Прокат, оренда контейнерів, прибирання, ремонт, страхування тощо.</p>

Джерело: розроблено авторами [4,5,9].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Як видно, партнерські взаємодії держави та бізнесу на транспорті можуть бути пов'язані не тільки з розвитком об'єктів транспортної інфраструктури (у вигляді створення нових або реконструкції діючих та забезпеченням ефективного їх функціонування), а й з наданням окремих видів послуг суспільству.

Реалізація транспортних інфраструктурних проєктів потребує врахування таких важливих аспектів, як очікуваний попит на послуги, що будуть надаватись суспільству, та необхідність відведення під об'єкти інфраструктури великих земельних ділянок. Очікуваний попит на послуги об'єкта транспортної інфраструктури залежить від доступності альтернативних видів транспорту, зміни ділової активності та демографічної ситуації у регіоні, економічних умов, прийнятної вартості послуг для користувачів, зручності користування, швидкості руху, індивідуальних переваг користувачів та низки інших факторів. Інтерес подальших досліджень полягає у визначенні особливостей реалізації механізму державно-приватного партнерства у розрізі видів транспорту.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Estache A. Public–Private Partnerships in Transport [Електронний ресурс] / A. Estache, E. Juan, L. Trujillo // Policy Research Working Paper № 4436 / The World Bank, Sustainable Development Vice–Presidency, 2007, December. – 26 p. – Режим доступу: <http://www-wds.worldbank.org /servlet/WDSContentServer /WDSP/IB/2007/12/12/000158349_20071212085739/Rendered/PDF/ wps4436.pdf>.
2. Public–Private Partnership in Infrastructure Development. Case Studies from Asia and Europe / [H.W. Alfen, S.N. Kalidindi, S. Ogunlana et al.]. – Publisher of Bauhaus–Universitt Weimar. – 2009. – 156 pp.
3. Quium A.A. Guidebook on Public–Private Partnership in Infrastructure / A. Quium. – Transport Division (TD). – UNESCAP, Bangkok, January 2011 – 76 pp.
4. Бондар Н.М. Об'єкти та моделі партнерських взаємодій держави і приватного сектору у сфері автомобільних пасажирських перевезень / Н.М. Бондар // Управління проєктами, системний аналіз і логістика. – 2011. – Вип. 8. – С.256–261
5. Бондар Н.М. Розвиток транспортної інфраструктури України на засадах державно-приватного партнерства: монографія / Н.М. Бондар – К.: НТУ, 2014. – 336 с.
6. Варнавский В.Г. Партнерство государства и частного сектора: формы, проекты, риски / В.Г. Варнавский. – РАН; Институт мировой экономики и международных отношений. – М.: Наука, 2005. – 315с.
7. Винницький Б. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном / Б. Винницький, М. Лендсел, Б. Онищук, П. Сегварі. – К.: «К.І.С.», 2008. – 146 с.
8. Делмон Д.Дж. Государственно-частное партнерство в инфраструктуре: практическое руководство для органов государственной власти / Дж.Дж. Делмон. – Астана: The World Bank Group. 2010. – 250 с.
9. Малиш Н.А. Особливості реалізації механізму державно-приватного партнерства в транспортній сфері України / Наукові розвідки з державного та муніципального управління: зб. наук. пр. – К.: Академія муніципального управління, 2012. – Випуск 3. – С. 110–119.

REFERENCES

1. Estache A. Public–Private Partnerships in Transport [Електронний ресурс] / A. Estache, E. Juan, L. Trujillo // Policy Research Working Paper № 4436 / The World Bank, Sustainable Development Vice–Presidency, 2007, December. 26 p. Режим доступу: <http://www-wds.worldbank.org /servlet/WDSContentServer /WDSP/IB/2007/12/12/000158349_20071212085739/Rendered/PDF/ wps4436.pdf>.
2. Public–Private Partnership in Infrastructure Development. Case Studies from Asia and Europe / [H.W. Alfen, S.N. Kalidindi, S. Ogunlana et al.]. Publisher of Bauhaus–Universitt Weimar. 2009. 156 p.
3. Quium A. A Guidebook on Public–Private Partnership in Infrastructure / A. Quium. Transport Division (TD). UNESCAP, Bangkok, January 2011. 76 p.
4. Bondar N.M. Obiekty ta modeli partnerskykh vzaiemodii derzhavy i pryvatnoho sektoru u sferi avtomobilnykh pasazhyrskykh perevezen [Objects and models of partner co-operations of the state and private to the sector in the field of motor-car passenger transportations]. Upravlinnia proektamy, systemnyi analiz i lohistyka [Management of projects, system analysis and logistics], 2011, issue 8, pp. 256–261.
5. Bondar N.M. Rozvytok transportnoi infrastruktury Ukrainy na zasadakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Development of a transport infrastructure of Ukraine on principles of public -private partnership]. K.: NTU, 2014. 336 p.
6. Varnavskiy V. G. Partnerstvo gosudarstva i chastnoho sektora: formy, proekty, riski [Partnership of the state and private sector : forms, projects, risks]. M.: Nauka, 2005. 315 p.

7. Vynnytskyi B. Dosvid ta perspektyvy vprovadzhennia derzhavno-privatnykh partnerstv v Ukraini ta za kordonom [Experience and prospects of introduction of public -private partnerships in Ukraine and abroad]. K.: «K.I.S.», 2008. 146 p.

8. Delmon D. Dzh. Gosudarstvenno-chastnoe partnerstvo v infrastrukture: prakticheskoe rukovodstvo dlya organov gosudarstvennoy vlasti [Public-private partnership is in an infrastructure: practical guidance for public authorities]. Astana: The World Bank Group. 2010. 250 p.

9. Malysh N.A. Osoblyvosti realizatsii mekhanizmu derzhavno-privatnoho partnerstva v transportnii sferi Ukrainy [Features of realization of mechanism of state-private partnership in a transport sphere of Ukraine]. Naukovi rozvidky z derzhavnoho ta munitsypalnoho upravlinnia [Scientific secret services from state and municipal administration], 2012, issue 3, pp. 110-119.

РЕФЕРАТ

Малиш Н.А. Напрямки партнерських взаємодій держави і бізнесу у забезпеченні розвитку транспорту / Н.А. Малиш, Н.М. Бондар // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2015. – Вип. 2.

У статті запропоновано узагальнення та систематизацію напрямків та форм партнерської взаємодії держави і бізнесу у розвитку транспорту.

Об'єкт дослідження – партнерські взаємодії у розвитку транспорту.

Мета роботи – систематизація напрямків партнерських взаємодій держави і бізнесу у розрізі окремих видів транспорту, визначення змісту та форм такого партнерства.

Метод дослідження – монографічний.

У розрізі видів транспортної галузі – автомобільно-дорожній комплекс, залізничний транспорт, міський транспорт, порти та морський транспорт, порти та річковий транспорт, аеропорти та річковий транспорт, мультимодальні (змішані) перевезення виявлені напрямки партнерських взаємодій: розвиток транспортної інфраструктури, забезпечення послуг з перевезень, надання допоміжних послуг. Визначені форми партнерства, доцільних за видами транспорту та напрямками партнерських взаємодій.

Результати статті можуть бути упроваджені у розробці державної стратегії розвитку транспорту України.

Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження – з'ясування особливостей застосування форм партнерських взаємодій у розвитку окремих видів транспорту.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО, ТРАНСПОРТ, ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА, КОНЦЕСІЇ.

ABSTRACT

Malysh N.A., Bondar N.M. Directions of partner co-operations of the state and business are in providing of development of transport. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2015. Vol. 2.

In the article the generalization and systematization of the areas and forms of partnership of state and business in development of transport.

Object of study - a partnership cooperation in transport development.

Purpose – to systematize areas of partnership of state and business interactions in individual transport, determining the content and form of such partnerships.

The method of research – monographic.

In terms of types of transport industry – Automobile and Road Complex, railways, urban transport, ports and maritime transport, ports and river transport, airports and river transport, multimodal (mixed) transportations identified areas of partner interactions: development of transport infrastructure, providing services for transportation , the provision of support services. Some form of partnership, appropriate modal directions and partner interactions.

Results of articles can be introduced in developing public transport strategy Ukraine.

Projected assumptions about the object of study – clarify the characteristics of application forms partnerships interactions in the development of individual modes of transport.

KEY WORDS: PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP, TRANSPORT, TRANSPORT INFRASTRUCTURE CONCESSIONS.

РЕФЕРАТ

Малыш Н.А. Направления партнерских взаимодействий государства и бизнеса в обеспечении развития транспорта / Н.А. Малыш, Н.М. Бондарь // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2015. – Вып. 2.

В статье предложены обобщение и систематизация направлений и форм партнерского взаимодействия государства и бизнеса в развитии транспорта.

Объект исследования - партнерские взаимодействия в развитии транспорта.

Цель работы - систематизация направлений партнерских взаимодействий государства и бизнеса в разрезе отдельных видов транспорта, определение содержания и форм такого партнерства.

Метод исследования – монографический.

В разрезе видов транспортной отрасли – автомобильно-дорожный комплекс, железнодорожный транспорт, городской транспорт, порты и морской транспорт, порты и речной транспорт, аэропорты и речной транспорт, мультимодальные (смешанные) перевозки выявлены направления партнерских взаимодействий: развитие транспортной инфраструктуры, обеспечение услуг перевозок, предоставление вспомогательных услуг. Определены формы партнерства, целесообразные видам транспорта и направления партнерских взаимодействий.

Результаты статьи могут быть использованы при разработке государственной стратегии развития транспорта Украины.

Прогнозные предположения по развитию объекта исследования – изучение особенностей применения форм партнерских взаимодействий в развитии отдельных видов транспорта.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО, ТРАНСПОРТ, ТРАНСПОРТНАЯ ИНФРАСТРУКТУРА, КОНЦЕССИИ.

АВТОРИ:

Малиш Наталія Андріївна, доктор наук з державного управління, професор кафедри управління національним господарством та економічної політики, Національна академія державного управління при Президенті України, e-mail: malyshn@ukr.net, тел. +380954080982, Україна, 03057, м. Київ, вул. Ежена Потьє, 20, к. 117.

Бондар Наталія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний транспортний університет, доцент кафедри менеджменту, e-mail: Ruta2000@ukr.net, тел. +380667192340, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 240.

AUTHORS:

Malych Nataliia A., D.Sc. in Public Administration, professor, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, e-mail: malyshn@ukr.net, tel. +380954080982, Ukraine, 03057, Kyiv, Ezena Potie, str. 20, of. 117.

Bondar Nataliia N., Ph.D. in Economics Science, associate professor, National Transport University, associate professor, department of management, e-mail: Ruta2000@ukr.net, tel. +380667192340, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova, str. 1, of. 240.

АВТОРЫ:

Малыш Наталия Андреевна, доктор наук по государственному управлению, профессор кафедры управления национальным хозяйством и экономической политики, Национальная академия государственного управления при Президенте Украины, e-mail: malyshn@ukr.net, тел. +380954080982, Украина, 03057, г. Киев, ул. Эжена Потьє, 20, к. 117.

Бондарь Наталия Николаевна, кандидат экономических наук, доцент, Национальный транспортный университет, доцент кафедры менеджмента, e-mail: Ruta2000@ukr.net, тел. +380667192340, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 240.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бідняк М.Н., доктор технічних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри менеджменту, Київ, Україна.

Тертичка В.В., доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державної політики та управління політичними процесами, Національна академія державного управління при Президенті України, Київ, Україна.

REVIEWER:

Bidnyak M.N., Ph.D., Engineering (Dr.), professor, National Transport University, head, department of management, Kyiv, Ukraine.

Tertychka V.V., Dr. Sc. in Public Administration (Dr. Sc.), professor, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, head, department of Public policy and administration political processes, Kyiv, Ukraine.